

בש"פ 8769/22 - אנס מסראווה, כרם מסראווה נגד מדינת ישראל, י"ט בטבת התשפ"ג

בבית המשפט העליון

בש"פ 8769/22

בש"פ 8770/22

לפני: כבוד השופט ע' גרוסקופף

העורר בבש"פ 8769/22: אנס מסראווה
העורר בבש"פ 8770/22: כרם מסראווה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

עררים על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז
בלוד מיום 11.12.2022 במ"ת 50435-09-22
שניתנה על ידי כבוד השופטת אפרת פינק

תאריך הישיבה: י"ט בטבת התשפ"ג (12023)

בשם העוררים: עו"ד אורי בר עוז; עו"ד נדיר ברנסי
בשם המשיבה: עו"ד תום קובצ'י

החלטה

לפני עררים על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז בלוד (כב' השופטת אפרת פינק) מיום 11.12.2022 במ"ת 50435-09-22, אשר בגדרה נעצרו שני העוררים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם.

רקע והשתלשלות העניינים

1. ביום 22.9.2022 הגישה המשיבה (להלן: המדינה) לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד כתב אישום המייחס לעורר בבש"פ 8770/22, כרם מסארוה (הוא הנאשם 4 בכתב האישום. להלן: כרם) שישה אישומים: פציעה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 334 ו-335(א)(1) ו-(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק; חטיפה לשם סחיטה לפי סעיף 372 לחוק; שתי עבירות שעניינן תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 380 ו-382(א) לחוק; סחיטה בכוח לפי סעיף 427(א) לחוק; והדחה בחקירה

עמוד 1

באיומים והפחדה לפי סעיף 245(ב) לחוק (להלן: כתב האישום המקורי). לאחר מכן, ביום 16.10.2022 הוגש כתב אישום מתוקן, אשר כלל גם את העורר בבש"פ 8769/22, אנס מסארוה (הוא הנאשם 5 בכתב האישום ואחיו של כרם. להלן: אנס; שניהם יחד יכוננו להלן: העוררים) אשר לו מיוחסים ארבעה אישומים: תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 380 ו-382(א) לחוק; סחיטה בכוח לפי סעיף 427(א) לחוק; הדחה בחקירה באיומים והפחדה לפי סעיף 245(ב) לחוק; והפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק, בהינתן שבעת האירועים המפורטים בכתב האישום, הוא היה אמור לשהות במעצר בית במסגרת תנאים מגבילים (מ"ת 60107-07-22). לאחר מכן תוקן כתב האישום פעמיים נוספות בימים 23.12.2022 ו-13.1.2023, עת אותרו ונעצרו שני נאשמים נוספים בפרשה (ת"פ 50505-09-22; לשם הנוחות, כתב האישום המתוקן מיום 13.1.2023 יכונה להלן: כתב האישום).

2. לפי המתואר בכתב האישום, עובר ליום 5.9.2022, במועד שאינו ידוע למדינה, קשרו העוררים ואחרים (להלן יחדיו: החבורה), קשר לפגוע ב-א.א., באיהאב אבו גאזלה (להלן: איהאב) ובאברהים דלעונה (להלן: אברהים; שלושתם יחד יכוננו: הנפגעים). זאת, על רקע התרשמותם של הקושרים כי לנפגעים יש קשר עם אדם בשם אבו עינו אלשאפעי (להלן: אלשאפעי), שבו רצו לפגוע. לאחר מכן, ביום 5.9.2022, בשעה 20:00 או בסמוך לכך, יצאו הנפגעים ממחסום ג'בארה לכיוון טייבה, בדרכם לעבודה. בשעה 21:54 או בסמוך לכך, הם יצאו מהרכב שהסיע אותם בכיכר הסמוכה לכביש 24 בטייבה. במקביל, בני החבורה הגיעו למקום בשני רכבים. אחד מהרכבים נעצר בסמוך לנפגעים, ואחד מבני החבורה, תאמר מסארוה (הוא הנאשם 1 בכתב האישום. להלן: תאמר), שישב ברכב, ירה לעבר הנפגעים מספר יריות באמצעות אקדח 9 מ"מ. א.א. ואיהאב נפגעו ברגליהם, ואברהים נפגע גם הוא. לאחר מכן, החבורה עזבה את המקום ו-א.א., שנותר שרוע על הקרקע, ביקש מסלימאן אבו צואבין (להלן: סלימאן), שהגיע למקום לאחר הירי, להזעיק אמבולנס. בשלב זה התקשר סלימאן ל-ב.ב, שבבעלותו אמבולנס פרטי, ועדכן אותו כי במקום ישנם שני פצועי ירי הזקוקים לפינוי. בעקבות זאת יצא למקום אמבולנס ובו ב.ב ושני חובשים נוספים (להלן: החובשים ו-האמבולנס, בהתאמה). בהגיעם, החובשים נוכחו לראות כי רק א.א. נותר במקום, ועל כן העלו אותו לאמבולנס והחלו לפנותו לבית החולים (להלן: שלב הירי).

3. לפי הנטען, לאחר כשתי דקות נסיעה, חסם אחד מהרכבים של בני החבורה את נתיב הנסיעה של האמבולנס. שלושה מבני החבורה, אסיל מסארוה, כאמל מסארוה וסאלח מסארוה (הם המשיבים 2, 3 ו-7 בכתב האישום, בהתאמה. להלן: אסיל ו-כאמל, בהתאמה) פרקו מהרכב, פתחו את הדלת הצדדית של האמבולנס וניסו לחטוף מתוכו את א.א. במקביל, הגיע הרכב השני, ממנו יצאו תאמר, כרם ונוספים, אשר הסתערו על האוטובוס, בעוד תאמר יורה באוויר. לאחר ש.ב.ב ניסה לעצור את החטיפה, אסיל ואחרים תקפו אותו בבעיטות ובאגרופים. בשלב מסוים כאמל פתח את הדלת האחורית של האמבולנס, ותאמר ואחרים גררו את א.א. אל מחוץ לאמבולנס, תוך שתאמר מכה אותו בבעיטות ובאגרופים. לאחר מכן, נאלץ א.א. להיענות להוראתו של תאמר להיכנס לרכב נוסף שהגיע למקום. יוער כי בסיום שלב זה עזב אסיל את המקום ונסע לביתו (להלן: שלב החטיפה).

4. בהמשך, הסיעו שניים מתוך החבורה, שזהותם אינה ידועה למדינה, את א.א. למקום מבודד בהרים הסמוכים לטייבה. תאמר, כאמל, כרם, אנס ואנשים נוספים שזהותם אינה ידועה למדינה, הגיעו למקום, הוציאו את א.א. מהרכב והיכו אותו. במקביל, הגיע רכב נוסף שממנו הורד איהאב, שהיה פצוע גם הוא ברגלו. הנוכחים במקום הובילו את א.א. ואת איהאב למבנה סמוך, שם המשיכו להכות אותם ואף איימו עליהם שאם לא "יביאו" את אלשאפעי, יהרגו אותם, ותאמר אף ירה בקרבתו של א.א. שלוש יריות. כמו כן, הגיע למקום אנס, אשר הכה את א.א. בכתפו באמצעות אלה, והורה לו להביא להם את אלשאפעי או לשלם 100 אלף ש"ח. לאחר מכן, הובילו מי מהנוכחים שזהותם אינם ידועה למדינה, את א.א. ואיהאב לבית קפה בטייבה, והשאירו אותם שם כשהם פצועים כאמור (להלן: שלב האיומים).

יוזכר כי כל אותה העת, אנס אמור היה לשהות במעצר בית.

5. בהמשך, מתואר כי החל מיום 9.9.2022 או בסמוך לכך, במהלך התכתבות קבוצתית ביישומון ווטסאפ, בה השתתפו העוררים יחד עם תאמר ואחרים (להלן: קבוצת הווטסאפ) תוכננו פעולות שמטרתן לסכל את מעצרו של המעורבים ולשבש את החקירה. בין היתר, תכננו וביצעו חברי הקבוצה פעולות שמטרתן הפעלת לחץ על עדים, כדי למנוע שיתוף פעולה מצדם בחקירה. עוד תואר כי העוררים דיווחו על פעולות הדחה מוצלחות, אספו מידע על החקירה על מנת למנוע תפיסה של מעורבים, תכננו לקבל מידע על תוכן חקירותיהם של עדים וכן שיתפו סרטונים של פעולות חיפוש שבוצעו במהלך החקירה (להלן: שלב ההדחה והשיבוש).

6. בד בבד עם הגשתם של כתבי האישום בעניינם, הוגשו בקשות למעצר העוררים (יחד עם שאר הנאשמים בכתב האישום) עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם, בטענה שקיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתם בעבירות המיוחסות להם בכתב האישום, ואשר מקימות גם עילות מעצר בעניינם.

ההחלטה ביחס למעצר עד תום ההליכים

7. ביום 11.12.2022 קבע בית משפט קמא כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית להרשעתם של העוררים בעבירות המיוחסות להם. במסגרת החלטתו, דן בית המשפט בפירוט במכלול הראיות שהביאה בפניו המדינה. בפתח ההחלטה, צוין כי הצדדים אינם חלוקים בנוגע להתרחשות האירוע המתואר בכתב האישום, על שלביו השונים. עוד הודגש כי לאנס לא מיוחסת כל מעורבות בשלב הירי ובשלב החטיפה.

8. לאחר מכן, סקר בית המשפט את התשתית הראייתית הנסיבתית בתיק. ראשית, צוין כי אין ראיות ישירות הקושרות את כרם למעורבות בשלב הירי, וזו נלמדת מהראיות הלכאוריות הנוגעות לשלבים המאוחרים יותר. הראיה המרכזית אשר קושרת אותו לשלב החטיפה היא טביעת אצבעו אשר אותרה על הדלת הצדדית של האמבולנס (להלן: טביעת האצבע). כרם הציג גרסה מתפתחת ביחס לממצא זה, ובית המשפט קבע שלא עלה בידו לספק הסבר מניח את הדעת בנושא. בתוך כך פורט כי כרם לא אותר במשך 10 ימים לאחר האירוע, עד שנתפס ונעצר באילת ביום 16.9.2022. בחקירתו הראשונה הכחיש כרם כי נכח במקום החטיפה (עמ' 7 לחקירתו מיום 17.9.2022), אך לפי מזכר שוטר, ביום 19.9.2022 (לאחר שהוגשה הצהרת תובע בתיק), פנה כרם לשוטר בעת ליווי לבית המעצר ואמר לו "מה אני אגיד לך אני לא יריתי הייתי שם אבל לא יריתי" (מזכר שוטר מיום 21.9.2022). לאחר מכן, בחקירה נוספת, אמר: "ראיתי בשכונה אנשים ואמבולנס הלכתי לאמבולנס הסתכלתי פנימה אני חשבתי מישהו מהמשפחה בתוך האמבולנס ראיתי אין אף [אחד - ע' ג'] באמבולנס אז הלכתי הביתה", ומסר ביחס למציאת טביעת אצבעותיו "אולי שמתי יד פה יד פה". את כבישת עדותו הסביר כרם כשאמר "התחלתי לספר לו [לחוקר - ע' ג'] אבל לא הספקתי כי אמר לי שזה לא השאלה שלו" (עמודים 3-4 להודעת כרם מיום 22.9.2022).

9. ביחס לשלב האיומים, א.א. ציין בחקירתו כי שמע את בני החבורה פונים אחד לשני בשמותיהם במהלך שלב האיומים, ובתוך כך שמע את שמותיהם הפרטיים של העוררים - כרם ואנס. כמו כן, במסגרת מסדר זיהוי שנערך ביום 12.10.2022, זיהה א.א. את אנס כמעורב באירוע (להלן: מסדר הזיהוי). יוער כי מסדר הזיהוי נערך כחודש וחצי לאחר האירוע (כיוון שאנס נעצר רק ביום 5.10.2022, בנסיבות שיפורטו להלן), וכן כי א.א. אישר שנחשף לתמונתו של אנס ברשת החברתית "טיקטוק" עובר למסדר הזיהוי.

10. באשר לשלב ההדחה והשיבוש, פורט שהראיה הלכאורית המרכזית היא תכתובת בקבוצת הווטסאפ שאותרה על מכשיר הטלפון של תאמר. הקבוצה נפתחה ביום 9.9.2022 (4 ימים לאחר האירוע), ובה חברים שבעה חברים, ביניהם תאמר, כרם ואנס, והיא נסגרה ביום 12.9.2022 (יום המעצר הראשון של בני החבורה, במהלכו נעצרו תאמר, אסיל וכאמל). בית המשפט פירט כי הקבוצה הייתה מיועדת לכתחילה "להשמדה", ובמסגרתה תואמו לכאורה גרסאות, סוכם על האופנים שבהם יש להשפיע על עדים בפרשה, בין היתר באמצעות אלימות והפעלת לחצים, וכן נידונו הראיות הקיימות, פעולות החקירה והצורך לשבשן. עוד צוין כי מספרי הטלפון של העוררים שזוהו, מלמדים לכאורה כי העוררים השתתפו באופן פעיל בקבוצה, אף אם הם לא היו המשתתפים הבולטים ביותר בה. כמו כן, נסקרו מספר "פירות" שהצמיחו פעולות ההדחה והשיבוש: ב.ב מסר כי פנו אליו בדרישה שלא יפנה למשטרה ובהמשך סירב לענות לשאלות מסוימות לאור איומים; א.א. סירב להגיע לתחנה למסדר זיהוי משום שאיימו על משפחתו; מעורב נוסף סירב להופיע למסדר זיהוי לאור חששו. לא זו אף זו, בית המשפט ציין שיש בהתכתבות זו כדי להצביע על מעורבותם של העוררים אף בשאר חלקי האירוע.

11. עוד נקבע על ידי בית המשפט קמא כי דינן של טענות האליבי שהציגו העוררים, לפיהן כל אחד מהם שהה בביתו במועד התרחשות האירועים שפורטו בכתב האישום, להתברר בהליך העיקרי, ואין בהן בשלב זה כדי ליצור כרסום ראיתי. זאת כיוון שגרסאותיהם מחייבות הכרעות מהימנות והעדפת עדותם ועדות חבריהם על פני המכלול של הראיות האחרות בתיק. כל זאת על רקע ניסיונם של העוררים להדיח עדים במסגרת קבוצת הווטסאפ כפי שפורט, והסתירות שעלו בעדויותיהם.

12. על כן, קבע בית משפט קמא כי ישנן ראיות לכאורה לביצוע העבירות המיוחסות בכתב האישום לאנס, ללא כל חולשה. בעניינו של כרם נקבע כי קיימות ראיות לכאוריות המלמדות על מעורבותו בשלב החטיפה; חולשה ראיתית בדבר מעורבותו בשלב הירי; וחולשה מסוימת, במידה פחותה, באשר למעורבותו בשלב האיומים. לשלמות התמונה יוער כי בית משפט קמא פירט שאילו טביעת האצבע הייתה עומדת לבדה, או אילו זיהויו של אנס במסדר הזיהוי היה עומד לבדו, ייתכן שהיה מקום לקבוע כי ישנה חולשה ראיתית במסכת הראיתית לכאורה. כמו כן, נקבע שהמעשים המיוחסים לעוררים כמו גם מעורבותם הפעילה בקבוצת הווטסאפ מקימות שלוש עילות מעצר בעוצמה גבוהה: מסוכנות, חשש לשיבוש הליכי משפט וחשש להימלטות מאימת הדין. לאור זאת, נקבע כי אין מקום לבחינתן של חלופות מעצר באמצעות תסקיר שירות המבחן, ומעצרים של העוררים הוארך עד תום ההליכים.

טענות הצדדים

13. במסגרת בש"פ 8769/22 טוען אנס כי חלקו באירוע שולי ביותר, בהינתן שלא מיוחסת לו מעורבות בשלבי הירי והחטיפה. כמו כן, לדבריו, גרסתו של א.א. משופעת בסתירות מהותיות: בין היתר נטען שכתב האישום המקורי, שהוגש בטרם נתפס אנס, לא כלל זכר לטענה שאנס תקף את א.א. באלה ודרש ממנו כסף. טענות אלה הועלו במסגרת גרסתו "המתפתחת" של א.א.. הוא הדין גם ביחס למסירת שמו של אנס על ידי א.א. רק בחקירתו השלישית, לאחר שניתנו לו שתי הזדמנויות קודמות לעשות כן. בדומה לכך, נטען שבחקירתו הראשונה סיפר א.א. שחברי הקבוצה היו רעולי פנים, ואילו בחקירה השנייה סיפר שאלה גילו את פניהם בשלב מסוים. כן מזכיר אנס שחרף טענתו של א.א., לפיה לאחר האירוע התקשרו חברי הקבוצה לאביו מהטלפון שלו ודרשו שזה יביא את אלשאפעי, אביו סתר את עדותו. יתר על כן, טוען אנס כי לא נמצא בחומר הרפואי זכר לחבלות, חרף המכות הרבות שתוארו בעדות א.א.. לצד האמור, טוען אנס כי לא נמלט מהמשטרה, וכי הוא היה נתון במעצר בית עת הוא היה מבוקש על ידה. על כל פנים, מדגיש אנס כי שגה בית משפט קמא עת השליך ממעורבותו השולית בקבוצת הווטסאפ לעניין מעורבותו בביצוע העבירות. בעניין זה

נטען כי לא מתקיים בעניינו אף היסוד העובדתי של עבירת הדחה בחקירה, או של קשירת קשר לביצוע עבירה זו, בהינתן שא.א. הגיע למשטרה ומסר גרסה. בנוסף נטען שלא הוענק משקל מספק לפגמים שנפלו במסדר הזיהוי, ובכללם העובדה כי א.א. נחשף לתמונתו של אנס בטיקטוק עובר למסדר הזיהוי. לבסוף, ובהינתן כל האמור, מלין אנס על כך שלא נשקלה כלל חלופת מעצר בעניינו, ומבקש כי ישלח לשירות המבחן, בטרם תינתן החלטה בעניין מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו.

14. במסגרת בש"פ 8770/22 מחרה מחזיק כרם אחר הטענות בגין הסתירות בגרסתו המתפתחת והשקרית לשיטתו של א.א. במשטרה, ומדגיש שאין לתת בה אמון. לצד זאת, טוען כרם כי הראיה הנסיבתית היחידה שעומדת בעניינו היא טביעת האצבע, אשר אין לה ערך מעבר להיותה אינדיקציה לכך שהעורר נכח ביחד עם אחרים מחוץ לאמבולנס בסמוך לזמן בו התרחשו האירועים מושא כתב האישום. בנוסף, לדבריו, אין מחלוקת שהוא לא זוהה על ידי אף אחד מהמעורבים באירוע (איהאב, א.א., או החובשים) וכן שהוא לא זוהה בסרטונים מהאירוע.

עוד יצוין כי, לשני העוררים אין עבר פלילי, ואולם כנגד אנס מתנהל הליך משפטי בגין עבירה של החזקה בסמים מסוג קוקאין שלא לצריכה עצמית (ת"פ 60098-07-22).

15. במהלך הדיון שהתקיים בפניי ביום 12.1.2023, הסביר בא-כוח המדינה כי מעורבותם של העוררים בקבוצת הווטסאפ מעידה על חברות במעגל הפנימי של הקבוצה. בנוסף, הוא סמך את ידיו על הזיהוי של אנס במסדר הזיהוי, בהינתן שאין היכרות מוקדמת בינו לבין א.א., ולאור הביטחון שהפגין א.א. בוודאות הזיהוי. כמו כן, לדידו של בא-כוח המדינה הקריאה הנטענת בשמות הפרטיים של העוררים במהלך האירוע היא ראיה משמעותית. את גרסתו המתפתחת לכאורה של א.א. הסביר בא-כוח המדינה בכך שמדובר באירוע אלים, שיצר בקרבו פחד משתק למסור פרטים בעניינו. מנגד, הוא טען כי דווקא גרסתם הנוכחית של העוררים כבושה, והיא ניתנה רק לאחר שנחשף בפניהם חומר הראיות בתיק. יצוין כי בא-כוח המדינה התנגד לשליחת העוררים לשירות המבחן לשם עריכת תסקיר מעצר בעניינם.

דיון והכרעה

16. לאחר שקילת טענות הצדדים ועיון בחומרי החקירה, ובכלל זאת עיון במסמכים שהוגשו לעיוני, הגעתי למסקנה כי דין הערר בבש"פ 8770/22 להידחות, ודין הערר בבש"פ 8769/22 להתקבל באופן חלקי, כפי שיפורט להלן.

17. כידוע, ראיות לכאורה הן ראיות גולמיות שלאחר עיבוד ובחינה בהליך העיקרי עשויות להוביל לקביעת ממצאים שיבססו אשמה (ראו מני רבים: בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133, 147 (1996); בש"פ 3144/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (7.6.2020); בש"פ 6466/22 דכה נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (7.11.2022) (להלן: עניין דכה)). לפיכך, בשלב הדיון במעצר עד תום ההליכים, הבחינה אינה נעשית לפי רף ההוכחה הנדרש במשפט פלילי, אלא יש לבחון אם במכלול הראיות טמון פוטנציאל שיביא להרשעת הנאשמים הגבוה מפוטנציאל זיכויים (בש"פ 3916/22 יוחננוב נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (26.6.2022); עניין דכה, שם). על רקע זה, אפנה לבחון את עניינו של כל עורר בנפרד.

ההחלטה בעניין כרם (בש"פ 8770/22)

18. בעניין כרם, כאמור, בית המשפט המחוזי מצא כי ישנן ראיות לכאוריות המלמדות על מעורבותו בשלב החטיפה, על יסוד השילוב בין מציאת טביעת האצבע שלו על האמבולנס, ציון שמו על ידי אחרים בשלב האיומים ומעורבותו בקבוצת הווטסאפ. עם זאת, וחרף הזמן הקצר שחלף בין שלב הירי לבין חסימת האמבולנס (כשתי דקות) ובין עצירת האמבולנס לאירוע החטיפה (כעשר דקות), נקבע שיש חולשה ראייתית בדבר מעורבותו בשלב הירי וחולשה במידה פחותה בראיות לנוכחותו בשלב האיומים. כמו כן, נקבע שיש ראיות לכאורה למעורבותו בשלב ההדחה והשיבוש. לאחר שעיינתי בראיות שהוצגו לפניי, אני סבור כי יש להותיר קביעות אלה על כנן.

19. הראיה המרכזית אשר נזקפת לחובתו של כרם היא טביעת האצבע והסבריו המתפתחים בנוגע אליה. כזכור, כרם נעצר באילת ביום 16.9.2022, וכאשר נחקר למחרת טען כי ישן בין השעות 18:00 ל-02:00, עת התעורר כדי ללכת לעבודה (חקירת כרם מיום 17.9.2022, ש' 108). לאחר שהוצג לו הסרטון שתיעד את שלב החטיפה, ציין כרם בפני החוקר "אני אומר לך שלא הייתי שם, בכלל, אין דבר כזה, למה שאני צריך לרדת ולחסום אמבולנס" (שם, ש' 142). גם לאחר שהוטח בפניו שטביעת אצבעו אותרה על דלת האמבולנס המשיך כרם להימנע מלספק לכך הסבר הגיוני. רק ביום 19.9.2022, לאחר שניתנה הצהרת תובע בתיק, שינה כרם את גרסתו ואמר לשוטר שליווה אותו לבית המעצר כי הוא נכח במקום אך לא ירה. לאחר שלושה ימים, ביום 22.9.2022 נערכה לכרם חקירה נוספת, ובה מסר גרסה לפיה כשהבחין באמבולנס, הוא התקרב אליו כדי לוודא שאין בתוכו קרוב משפחה שלו. יוער כי כרם הסביר את התפתחות גרסתו בכך שהחוקר אמר לו ש"זו לא השאלה שלו". עם זאת, קריאת התמליל מיום 17.9.2022 אינה תומכת בכך.

20. אומנם, הימצאות טביעת האצבע על חפץ נייד (בעניינו: אמבולנס) מחלישה את משקלה, ועל בית המשפט לבחון מה הסבירות להיווצרותה במקום העבירה (ראו: בש"פ 11007/05 טולידו נ' מדינת ישראל, פסקה ד(3) (22.12.2005) (להלן: עניין טולידו); בש"פ 433/17 אונגר נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (24.1.2017)). עם זאת, גם לגרסתו המשתנה של כרם לעניין נוכחותו בזירה יש ליחס את המשקל הראוי, והדבר אינו פועל לזכותו (ראו מני רבים: בש"פ 8465/02 קריספין נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (15.10.2002); בש"פ 10028/03 אלקריף נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(2) 577, 580 (2003); עניין טולידו, שם; בש"פ 1134/12 מדינת ישראל נ' ציון, פסקה 10 (9.2.2012)). בסיכומי של דבר, לעת הזו, סבורני שהצירוף של הימצאות טביעת האצבע על דלת האמבולנס, ההסברים הבלתי עקביים שניתנו לעניין נוכחותו בזירה, ציון שמו של כרם בשלב האיומים ומעורבותו בקבוצת הווטסאפ מגבשים תשתית ראייתית לכאורית להרשעתו בגין מעורבות בשלב החטיפה.

21. לא כן הדבר ביחס למעורבותו של כרם בשלבי הירי והאיומים. אין מחלוקת בין הצדדים שאין ראיה ישירה הקושרת את כרם לשלב הירי, ומעורבותו בשלב זה נלמדת בעיקר ממעורבותו לכאורה בשלב החטיפה הסמוך. לאור האפשרות לפיה כרם הצטרף לשאר החבורה במהלך 12 הדקות, בקירוב, שחלפו בין סיום שלב הירי לבין סיום שלב החטיפה, לא ראיתי לנכון להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא לפיה קיימת חולשה ראייתית בנוגע למעורבות בשלב הירי. הוא הדין ביחס למעורבות בשלב האיומים, אשר נלמדת בעיקר מעדותו של א.א., לפיה שמו הפרטי של כרם הוזכר על ידי שאר החבורה במהלך שלב זה. עדות זאת מצטרפת למעורבות הנטענת של כרם בשלבי הירי והחטיפה, והשתתפותו בקבוצת הווטסאפ. עם זאת, לאור הקשיים לכאורה, שעולים מגרסאותיו השונות של א.א., מקובלת עלי עמדת בית משפט קמא, לפיה יש חולשה ראייתית מסוימת גם ביחס למעורבות כרם בשלב האיומים.

22. כמו כן, אני סבור שיש להותיר את קביעותו של בית המשפט המחוזי, לפיה ישנן ראיות לכאורה ביחס למעורבותו של כרם בשלב ההדחה והשיבוש, בהתבסס על התוצרים העולים מקבוצת הווטסאפ. זאת, בהינתן שקבוצת

הווססאפ נפתחה ארבעה ימים לאחר אירועי כתב האישום, נסגרה עם ביצוע המעצרים הראשונים של בני החבורה, והוגדרה כקבוצה למחיקה אוטומטית תוך 24 שעות (עמ' 27 לתמלול קבוצת הווססאפ), והיו חברים בה לפחות חמישה מבין שבעת הנאשמים בכתב האישום. בתוך כך, המעורבים תיאמו גרסאות, סיכמו על דרכים שבהם יש להפעיל לחצים על א.א. ובני משפחתו, במטרה למנוע ממנו למסור עדות במשטרה כדי ש"לא יתחיל להצביע על תמונות" של מעורבים באירועים, ועל כן הורו "שמישהו יחכה לו בכניסה לתחנה ברגע שהוא ייכנס כוסחוווטקום (מילה לא מובנת) ויברח" (שם, בעמ' 4-5). יתר על כן, בקבוצה שותפו סרטונים המתעדים פעולות חקירה, נמסרו עדכונים ביחס להתקדמותה וחברי הקבוצה הורו זה לזה "למחוק הכול מהטלפונים" (שם, בעמ' 22). למקרא התמלילים של השיחות בקבוצת הווססאפ, ברי כי יש ראיות לכאורה למעורבותם של חברי קבוצת הווססאפ, ובתוכם כרם, בשלב ההדחה והשיבוש.

23. כתב האישום מייחס לכרם מעשי אלימות חמורים, אשר בצירוף עם נסיבותיהם מקימים חזקת מסוכנות ברורה (ראו למשל: בש"פ 3680/15 מרעי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (4.6.2015); בש"פ 7942/16 קריחלי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (3.11.2016) (להלן: עניין קריחלי); בש"פ 7274/22 מדינת ישראל נ' לגיטה, פסקה 16 (10.11.2022)). לצד זאת, הראיות שהוגשו לעיוני ביחס לניסיונותיהם של חברי קבוצת הווססאפ, ובתוכם העוררים, לשבש את החקירה בעניינם, באמצעים שונים ומגוונים, מקימים גם חשש לשיבוש הליכי משפט ואף חשש מסוים להימלטות מאימת הדין. בשים לב לראיות לכאורה שעומדות ביחס לשלב החטיפה ולשלב ההדחה והשיבוש (חרף החולשה המסוימת בראיות בנוגע לשאר השלבים), ולפרק הזמן שבו כרם מצוי במעצר (כ-4 חודשים), אינני מוצא מקום להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא להורות על מעצרו עד תום ההליכים, וזאת אף מבלי שנערך תסקיר שירות מבחן בעניינו.

ההחלטה בעניין אנס (בש"פ 8769/22)

24. כזכור, כתב האישום לא ייחס לאנס מעורבות בשלבי הירי והחטיפה, ובית משפט קמא מצא כי ישנן ראיות לכאוריות המלמדות על מעורבותו בשלב האיומים. זאת, בהתבסס על השימוש בשמו הפרטי בשלב זה, זיהויו על ידי א.א. במסדר הזיהוי, והשתתפותו בקבוצת הווססאפ. דעתי שונה. אני סבור כי לאור קשיים במסדר הזיהוי, ובמרכזם פרק הזמן (כחודש וחצי) שחלף בין מועד התרחשות האירועים, לבין מועד מסדר הזיהוי, התבססות על הזיהוי על ידי א.א. במסדר הזיהוי כרוכה בקושי מהותי. בהקשר זה, לא למותר לציין כי חלוף הזמן נבע, כפי הנראה, ממחדלים לכאורה שנפלו בהתנהלות היחידה החוקרת, בהינתן שלטענת אנס, הוא היה מצוי בכל אותו חודש שבו לכאורה ניסו לאתרו - בביתם של העוררים (כולל בזמן שבו עצרו את אחיו, כרם), בהתאם לתנאים המגבילים שהושתו עליו בתיק אחר. ויודגש, בידי המדינה, על פי הנמסר במהלך הדיון, אין ראיות לסתור טענה זו, מאחר שנראה כי מסיבות שלא הובהרו לא נעשה כלל ניסיון לאתר את אנס במקום מעצר הבית במשך כל אותה תקופה. לצד זאת, במשך הזמן שחלף, נחשף א.א. שבינו לבין אנס לא הייתה היכרות קודמת, לתמונתו של אנס ברשת החברתית "טיקטוק", עובדה שיש בה כדי להעלות חשש להיווצרות הטיה, גם אם בלתי מודעת, אצל אנס עת צפה בתמונות במסדר הזיהוי. לכך יש להוסיף את הקשיים הנתענים בעדותו של א.א. כאמור. ויובהר, דינן של טענות הנוגעות לפגמים במסדר הזיהוי ולמהימנות של עדים, להתברר בהליך העיקרי ולא במסגרת הארכת המעצר (והשוו: עניין קריחלי, בפסקאות 9-10; בש"פ 10121/17 מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (14.1.2018)). עם זאת, בהינתן מרכזיות ראיות הזיהוי בעניינו, לא ניתן להתעלם מהקשיים הללו כבר בשלב הדיון בראיות לכאורה. כמו כן, ספק בעיני אם ניתן להקיש, בשלב זה, מהמעורבות של אנס בקבוצת הווססאפ למעורבותו בשלבים אחרים של האירוע (והשוו לעניינו של הנאשם 6, המואשם אך ורק בעבירות ההדחה והשיבוש בעקבות חברותו בקבוצת הווססאפ). על כן, סבורני כי ישנה חולשה ראייתית ביחס למעורבותו של אנס בשלב האיומים (וכאמור, כתב האישום לא מייחס לו השתתפות בשלב הירי והחטיפה).

25. הדברים שונים ביחס למעורבותו של אנס בשלב ההדחה והשיבוש, ואני סבור שיש להותיר על כנה את מסקנתו של בית המשפט המחוזי, שקבע שיש ראיות לכאורה ביחס למעורבותו של כרם בשלב זה, בהתבסס על מעורבותו בקבוצת הווטסאפ. זאת, מנימוקים דומים לאלה שסקרתי ביחס למעורבותו של כרם בקבוצה זו.

26. אכן, בדומה לכרם, לאור המעשים המיוחסים לו, גם במקרה של אנס עולות שלוש עילות מעצר: מסוכנות, חשש משיבוש הליכי משפט וחשש להימלטות מאימת הדין. עם זאת, לאור מסקנותי לעיל, לפיהן קיימת חולשה ראייתית ביחס למעורבותו של אנס בשלב האיומים (לצד העובדה שכלל לא מיוחסת לו מעורבות בשלבי הירי והחטיפה), כך שראיות לכאורה בעוצמה מלאה קיימות רק ביחס למעורבותו בשלב ההדחה והשיבוש, אני סבור שיש להפנותו לשירות המבחן לשם עריכת תסקיר מעצר, על מנת שיבחן, בטרם הכרעה בבקשה למעצרו עד תום ההליכים, אם ישנה חלופה אשר בכוחה לאיין את המסוכנות אשר נשקפת ממנו.

סוף דבר

27. בהינתן האמור לעיל, דינו של הערר בבש"פ 8770/22 להידחות, ודינו של הערר בבש"פ 8769/22 להתקבל באופן חלקי. זאת, במובן שהחלטה על מעצרו של אנס עד תום ההליכים תבוטל, ובמקומה ייקבע ששירות המבחן יערוך תסקיר מעצר בעניינו עד ליום 22.2.2023. לאחר מכן, התיק יוחזר לבית המשפט המחוזי על מנת שייבחן אם ניתן להעבירו לחלופת מעצר, בהתאם למיטב שיקול דעתו. למותר לציין כי אנס יישאר במעצר מאחורי סורג ובריה עד להחלטה אחרת בעניינו.

ניתנה היום, כ"ט בטבת התשפ"ג (22.1.2023).

שׁוֹפֵט